MERI-POHJOLAN OPISTOPIIRI

Kehittämissuunnitelma

2026-2030

Hyväksytty 22.4.2026

Kehittämisssuunnitelma2030-asiakirjaa on päivitetty keväällä 2026.

Anu Hultqvist, Jokihelmen opisto

Seija Pulli-Marjakangas, Ylivieskan seudun kansalaisopisto
Merja Hillilä, Ylivieskan seudun kansalaisopisto
Jaana Sadinmäki, Ylivieskan seudun kansalaisopisto

Anu Leinonen, Oulujärven opisto

Piritta Rossi, Raahe-opisto

Anna-Maija Joensuu, Raahe-opisto

Kim Oja, Jokilatvan opisto

Outi Lohi, Oulu-opisto

Niina Ollanketo, Oulu-opisto

Tarja Peitsaho, Kianta-Opisto

Jaana Soronen, Ii-opisto

Minna Kärkkäinen, Oulujoki-Opisto

Outi Vitikka, Oulujoki-Opisto

Johanna Kilpijärvi, Pudasjärven kansalaisopisto

Mika Suoperä, Pudasjärven kansalaisopisto

Vuokko Nyman, Pudasjärven kansalaisopisto

Eeva-Maria Nivalainen, Kaukametsän opisto

Merja Ojalammi, Sotkamon kansalaisopisto

Marjut Sonninen, Sotkamon kansalaisopisto

Kati Koivukangas, Taivalkosken kansalaisopisto

Riikka Bergdahl, KETTERÄ-hanke

Tarja Takala-Hotti, hankekoordinaattori

Krista Kohtakangas, Lapin yliopisto

Sisältö

Kuvaus opistopiirin toiminnasta
Kehittämissuunnitelman tavoitteet ja merkitys opistojen kehittämisessä
Opistopiriin arvot ja visio 2030
Kehittämiskokonaisuus 1: Vaikuttaminen ja opistotyön näkyväksi tekeminen Meri-Pohjolan opistopiirin kansalaisopistoissa
Kehittämiskokonaisuus 2: Muuttuneet opetusjärjestelyt ja asiakasmäärien ylläpitäminen
Kehittämiskokonaisuus 3: Aktiivinen ja vastuullinen toimijuus paikallisella ja globaalilla tasolla
Kehittämiskokonaisuus 4: Valtiontalouden tiukentuvat raamit ja kansalaisopistojen rooli muutoksessa

Esittely

Meri-Pohjolan opistopiiri on Pohjois-Pohjanmaan (16 kansalaisopistoa) ja Kainuun maakunnan (3 kansalaisopistoa) muodostama yhteistyöverkosto, jonka tarkoituksena on kehittää alueen kansalaisopistojen yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta.

Meri-Pohjolan opistopiiriin kuuluvat Ii-opisto, Jokihelmen opisto, Jokilatvan opisto, Kalajoen kansalaisopisto, Kaukametsän opisto, Kempele-opisto, Kianta-Opisto, Kuusamo-opiston kansalaisopisto, Lakeuden ko, Oulujoki-Opisto, Oulujärven kansalaisopisto, Oulu-opisto, Pudasjärven kansalaisopisto, Raahe-opisto, Ruukin kansalaisopisto, Sotkamon kansalaisopisto, Taivalkosken kansalaisopisto, Vuolle-opisto ja Ylivieskan seudun kansalaisopisto.

Piiritoimikunnan puheenjohtajana toimii Oulu-opiston rehtori Outi Lohi, sihteerinä Taivalkosken kansalaisopiston rehtori Kati Koivukangas ja rahastonhoitajana Jokihelmen opiston rehtori Anu Hultqvist.

Opistopiiri valvoo opistojen yhteisiä etuja sekä tekee tunnetuksi kansalaisopistotyötä koko toiminta-alueellaan. Meri-Pohjolan opistopiiri on järjestänyt vuosikymmenten ajan täydennyskoulutuksia ja yhteisiä tapaamisia henkilöstölleen eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata ja Kainuuta.

Opistopiirin vahvuuksia ovat kattavat maantieteellisesti kattava toiminta-alue, toiminnan monipuolisuus, laatutyö ja vaikuttavuus, ammattimaisuus ja kyky nopeaan reagointiin. Toiminnan kulmakivenä ovat yhteistyökykyisyys ja osallistujien välinen vertaistuki.

Kehittämissuunnitelman tavoitteet ja merkitys opistojen kehittämisessä

Kehittämissuunnitelman tavoitteena on nostaa esiin ja linjata sellaisia keskeisiä näkökulmia, joissa opistojen välinen yhteistyö tuottaa etuja. Suunnitelma on työstetty KETTERÄ-hankkeen työpajoissa keväällä 2021, osallistavin menetelmin ja jokaisen opiston lähtökohdat tunnistaen ja huomioiden. Suunnitelmaa on päivitetty keväällä 2026. Kehittämistavoitteiksi nostetut teemat on tunnistettu koko kansalaisopistokenttää koskeviksi, mutta toisaalta myös alueellista vaikuttavuutta ja toiminnan jatkuvuutta turvaaviksi näkökulmiksi.

Kehittämissuunnitelma elää mukana opistopiirin toiminnassa. Se käydään läpi vuosittain opistopiirin edustajainkokouksessa ja piiritoimikunta käsittelee, tarkentaa ja toimeenpanee sen sisältöjä. Lisäksi opistopiirin opistotreffeille voidaan nostaa kehittämissuunnitelman asioita käsiteltäviksi.

Suunnitelman toteuttaminen vakiinnuttaa yhteistyön toimintatapoja, antaa tukea ja suuntaviivoja opistojen kehittämiselle. Se tukee yhdessä tekemisen henkeä ja jaksamista sekä rohkaisee osaamisen jakamiseen. Lisäksi se edistää ennakoivaa ja tulevaisuuteen suuntautunutta toimintatapaa ja vastuuttaa osallisia aktiivisuuteen. Yhtä lailla kehittämissuunnitelma nostaa esiin kansalaisopistotoiminnan arvoa ja kaikkien sen toimijoiden merkitystä laadukkaan sivistystyön toteuttajina.

Opistopiirin arvot

Sivistyksen edistämisen tarve on ja säilyy, vaikka se muuttaa yhteiskunnan muutoksen myötä muotoaan. Kansalaisopistot ovat historiallisesti olleet merkittäviä kansakunnan sivistäjiä niin sydämen sivistyksen kuin tiedollisen ja taidollisen opiskelun kautta.

Toimintamme pyrkimyksenä on tuottaa kansalaisia, jotka ymmärtävät toimintansa seuraamuksia, oman osallisuutensa merkityksen sekä erilaisia ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia keskinäisriippuvuuksia.

Toimintaamme kehittämällä ja sivistyksen arvot auki puhumalla edistämme kykyämme reagoida yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeiden muutoksiin, sekä olemaan toiminnassamme joustavia ja reagointikykyisiä.

Opistopiirin arvot

Opistopiiri sitoutuu edistämään ekososiaalista sivistystä, jota täydentävät arvot ovat vapaus, vastuullisuus, kohtuullisuus sekä ihmistenvälisyys.

- Vapaus rakentuu sekä kansalaisopistojen toiminnan järjestämisen vapaudesta että kansalaisten osallistumisen vapaudesta. Opistojen asiakkaita tuetaan heidän halussaan ja toiveissaan kehittyä ja opiskella tavoitteellisesti tai omaksi ilokseen. Opistopiiri tukee ja edistää opistojensa osaamista, resursseja ja hyviä käytäntöjä jakamalla keinoja tiiviin vuoropuhelun ylläpitämiseen sekä tarpeiden ja toteutuksen kohtaamiseen.
- Kohtuullisuuden periaatetta toteutetaan sivistystehtävän rinnalla tarjoamalla kustannustehokasta ja vaikuttavaa kansalaisopistotoimintaa opistopiirin alueella, edistäen kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Opistopiirissä voidaan voimia yhdistäen kehittää opistotoiminnan alueellista edunvalvontaa sekä tukea vaikuttavuudesta viestimistä omistajayhteisöille.
- Vastuullisesti toimiva sivistynyt kansalainen ymmärtää oman toimintansa vaikutuksen muihin ihmisiin, luontoon ja yhteiskuntaan niin lähellä kuin kaukanakin, ja hän osaa toimia myötätuntoisesti ja osallisuutta edistäen. Opistopiiri edistää elinikäistä oppimisen tasavertaisia mahdollisuuksia huomioimalla erilaisten asiakasryhmien sekä opistojen toimintaympäristön erityispiirteitä sekä jalkauttamalla kestävän kehityksen mukaista toimintaa opistoihin. Kansalaisopistoille tunnusomaista perinnetietoisuutta sekä perinteiden vaalimista tuodaan esiin.
- Ihmisläheiset ja humaanit arvot läpileikkaavat koko kentän toimintaa. Opistopiirin toiminnan lähtökohtana on sen toimijoiden sekä opistojen keskinäinen samanarvoisuus sekä yhdenvertaisuus. Yhteistyötä tehdään kunnioittavassa ja rakentavassa hengessä. Opistoja tuetaan saavutettavuuden edistämisessä.

Visio tulevaisuudesta 2030

- Tulevaisuuden opistopiiri toimii vakaalla ja luotettavasti organisoituneella pohjalla, johon yksittäiset opistot voivat tukeutua. Yhteistyön pohjalta on luotu yhteiset suuntaviivat sekä toteutetaan alueellista edunvalvontaa. Opistopiirin tasolla on kartoitettu rekisteröityneenä yhdistyksenä toimimisen edut ja haitat sekä tämän tarkastelun pohjalta päädytty ratkaisuun.
- Opistopiirissä on toteutettu kansalaisopistotoiminnan profiilin nostamista. Aktiivisen markkinointiviestinnän kautta tasapainoistamme asiakas-kuntamme ja heille tarjottavan laadukkaan opetuksen määrän, jotta kaikki kuntalaiset voivat opiskella kansalaisopistoissamme. Opiskeluun liittyviä mielikuvia on modernisoitu ja kansalaisopistot profiloituvat entistä paremmin kaikkien kuntalaisten oppilaitoksena. Brändityön tuloksena koko Suomi tuntee kansalaisopistotoiminnan ja sen vaikuttavuuden alueellisella ja kansallisella tasolla. Opistotoiminnan toimintamallia on esitelty ja edistetty myös muissa Pohjoismaissa.
- Kansalaisopistot tekevät edullisesti merkittävää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Omistajayhteisöt ovat tietoisia ja vakuuttuneita opistotoiminnan vaikuttavuudesta. Kunnat ovat sitoutuneet opistotoiminnan rahoituksen turvaamiseen ja ymmärtävät kansalaisopistotoiminnan hyvinvointia tuovan merkityksen euroineen. Opistot pystyvät osoittamaan ja perustelemaan toimintansa vaikuttavuutta.

Visio tulevaisuudesta 2030

- Opistoissa on riittävästi osaavaa työvoimaa ja kansalaisopistojen työmahdollisuuksista on viestitty monipuolisesti potentiaalisille opettajaehdokkaille, kuten maahanmuuttajille ja opiskelijoille. Opettajien työnkuvat ja palkkausasiat ovat ajan tasalla.

- Opistopiirissä on tutkittu ja löydetty käytäntöjä yhteiseen kurssisuunnitteluun sekä opetuksen laadun kehittämiseen esimerkiksi digiopettajuutta ja tekoälyn käyttöä kehittämällä. Lisäksi palautteen keräämistä ja opetuksen kohdentamista varten on kehitetty yhdessä toimivia välineitä. Opistojen toimijat ovat ajan tasalla erilaisten opintosuoritusmallien mahdollisuuksista ja käyttöönotosta kuten osaamisperusteisen opintojen suoritusten vieminen Koski-tietovarantoon.

- Opistoissa kestävä elämäntapa huomioidaan kaikessa toiminnassa ja siitä tiedotetaan aktiivisesti opiskelijoille ja päättäjille. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat näkyvät kaikkien opistojen verkkosivuilla ja konkreettisessa toiminnassa.

- Opistoissa edelleen ennakoidaan valtiontalouden tiukennukset ja niihin reagoidaan uusilla kumppanuuksilla, sopimusmalleilla ja toimintatavoilla, kuten kansallisella yhteistyöllä. Strateginen suunta on tehty näkyväksi ja ymmärrettäväksi sekä opistojen henkilöstölle että opiskelijoille. Panostamalla laatuun ja tunnettuuteen kansalaisopistot selviytyvät tulevaisuudessakin tärkeinä oppilaitoksina ja kulttuurien säilyttämisen ja edistämisen tahoina.

Kehittämis-kokonaisuus 1.

Vaikuttaminen ja opistotyön näkyväksi tekeminen Meri-Pohjolan opistopiirin kansalaisopistoissa

Mitä tavoitellaan

- Kentällä on tunnistettu suuri tarve opistopiirin ja kansalaisopistojen merkityksen ja näkyvyyden lisäämiseksi. Kentälle tulee uusia toimijoita ja koulutuksen järjestäjiä, jotka järjestävät samansisältöistä tarjontaa.

- Kansalaisopisto on oppilaitos, jonka opetustoimintaa määrittää aina opetussuunnitelma. Sen opettajat ovat ammattitaitoisia ja opetus laadukasta. Kansalaisopistoissa annettava opetus on myös kustannustehokasta. Näitä tärkeitä tekijöitä halutaan nostaa esille tulevaisuuden opistotyön näkyväksi tekemisessä.

Kehittämis-kokonaisuus 1.

Vaikuttaminen ja opistotyön näkyväksi tekeminen Meri-Pohjolan opistopiirin kansalaisopistoissa

Toimenpide: Yhteinen viestintäkampanja

- Tiedottamisen ja markkinoinnin taitojen päivittäminen, opistojen henkilöstön kouluttaminen ja viestinnän aikatauluttaminen vuoden kiertoon mahdollisimman osuvasti. Esimerkiksi viestintään liittyvä hanke, jolla koulutetaan kansalaisopistojen toimijoita viestijöinä sekä kehitetään osaamista erilaisten asiakaskohderyhmien käyttämien viestintäkanaviin.
- Ammattilaisten käyttäminen markkinoinnin ja brändäämisen apuna
- Ajantasaisten hintatietojen selvittäminen tv- ja radiomainonnan (esim. Pooki) puolelta.
- Ehdotus Kansalaisopistojen liitolle kansallisen kampanjan käynnistämiseksi, jota voisi jalkauttaa alueellisesti
- Omista kansalaisopisto-opinnoistaan tai niistä alkaneesta urapolusta omilla kasvoillaan viestittävien henkilöiden kartoittaminen mainoskampanjaa varten

Kehittämis-kokonaisuus 1.

Vaikuttaminen ja opistotyön näkyväksi tekeminen Meri-Pohjolan opistopiirin kansalaisopistoissa

Toimenpide: Opistotyön näkyväksi tekeminen omistajayhteisöille sekä muille yleisölle

- Kartoitetaan ja tilataan laskelma opistojen toiminnan vaikuttavuudesta kunnissa euromääräisesti
- Sanallistetaan toiminnan sivistyksellistä itseisarvoa esimerkiksi kulttuurintuotannon hyvinvointia tuottavan vaikutuksen esille tuomista
- Suunnitellaan oma kampanja luottamushenkilöille: Minä kuntatoimijana ja kansalaisopiston opiskelijana
- Kehitetään vaikuttajaviestinnän osaamista ja keinoja esimerkiksi osana viestintähanketta
- Edistetään vuoropuhelua kuntien hyvinvoinnin ja terveyden ryhmien kanssa
- Tuodaan itse aktiivisesti esille omaa opistoa esimerkiksi esiintymis- ja konserttitilanteissa. Pidetään huoli, että ohjelmanumeroiden yhteydessä tulee mainituksi kansalaisopisto, jossa esitys/ohjelma/taito on kehitetty.

Kehittämis-kokonaisuus 2.

Muuttuneet opetusjärjestelyt ja asiakasmäärien ylläpitäminen

Mitä tavoitellaan

- Muuttuneet opetusjärjestelyt haastavat kansalaisopetuksen pedagogiikkaa ja digiosaamista. Vuorovaikutus, kohtaaminen ja sosiaalinen yhteys ovat edelleen tärkeää opetusta suunniteltaessa. Etä- ja verkko-opetus tuo uusia mahdollisuuksia perinteisen lähiopetuksen rinnalle monissa aineissa.
- Epidemian aikana asiakkaita oli jäänyt pois kursseilta. Keinoja ja keksintöjä heidän takaisin saamisekseen on tärkeä kehittää ja keksiä. Asiakkaat ovat valmiita ja halukkaita oppimaan uudella tavalla. Oppilaitokset ja niiden rehtorit kannustavat, tukevat ja antavat valmiuksia opetuksen toteutukseen modernein välinein. Osana viestintää voidaan tuoda esiin, että opiskelemaan on turvallista tulla.
- Yhteistä edunvalvontaa ja vaikuttavuutta edistämällä voidaan tarttua kansalaisopistojen toimintaan vaikuttaviin politiikkalinjauksiin ja suunnitelmiin.

Kehittämis-kokonaisuus 2.

Muuttuneet opetusjärjestelyt ja asiakasmäärien ylläpitäminen

Toimenpide: Digipedagogiikan kehittäminen

- Digitaidot nykymaailman kansalaistaitona ovat opettajan valttikortti työllistymiseen. Opistopiirin hankkeissa on järjestetty koulutuksia tekniseen digiosaamiseen ja niitä jatketaan edelleen.
- Seuraavaksi on tärkeää kehittää etä- ja verkko-opetuksen pedagogiikkaa. Myös lähiopetuksen tueksi on tärkeä kehittää verkko-opetusta.
- Opistopiirissä järjestetään digipedagogiikkaa kehittäviä hankkeita niin, että erityisosaajat, hyvät persoonat ja käytännön taitajat saadaan esiin opettamaan ja jakamaan tietoa ja taitoa etä- ja verkko-opetuksena.
- Jatketaan ja tuetaan vertaismentorointia opistopiirin toimijoiden kesken.

Kehittämis-kokonaisuus 2.

Muuttuneet opetusjärjestelyt ja asiakasmäärien ylläpitäminen

Toimenpide: Edunvalvonta ja kilpailevan toiminnan seurausten ennakointi

- Kun havaitsemme jonkin toimintaamme vaikuttavan signaalin, otamme sen ennakoivasti yhteiseen käsittelyyn. Jokaisella opistolaisella on vapaus ja vastuu nostaa asioita piiritoimikunnan kokouksessa käsiteltäväksi.
- Harrastemallin seurausten ennakointi:
  - Luodaan opistopiirin yhteinen linjaus/kannanotto
  - Pyritään aktiiviseen keskusteluun asiasta päättävien tahojen kanssa.
  - Luodaan keskusteluyhteys kuntapäättäjiin ja haetaan yhteistä näkemystä kansalaisopistojen asiantuntijoiden/osaajien verkoston roolista harrastemallin toteuttamisesta.
  - Edunvalvonta ja palkkauksesta kiinni pitäminen, mikäli opistojen opettajakuntaa hyödynnetään harrastetoiminnan toteuttamisessa.

Kehittämis-kokonaisuus 2.

Muuttuneet opetusjärjestelyt ja asiakasmäärien ylläpitäminen

Toimenpide: Opettajien rekrytointi

- Kansalaisopisto-opettajuus nostetaan esille myös yliopistojen opettajankoulutusohjelmassa siten, että opiskelijat valmistautuessaan opettajuuteen, tietävät/tuntevat/osaavat valmistautua toimimaan myös kansalaisopiston opettajana.
- Selkeytetään tehtävänkuvia siten, että työn piirteet ovat selvillä jo virkaa tai tuntiopettajuutta haettaessa (iltatyöpainotteisuus, asiakashakuisuus, työn syklisyys, työn itsenäisyys, palkkaus, työn vapaus).
- Kartoitetaan yhteisopettajuuden mahdollisuuksia opistoissa.
- Kehitetään keinoja opistoille aktiivisesti viestiä opettajatarpeistaan potentiaalisille toimijoille (opiskelijat, maahanmuuttajat jne.).

Kehittämis-kokonaisuus 3.

Aktiivinen ja vastuullinen toimijuus paikallisella ja globaalilla tasolla

Mitä tavoitellaan

- Parannetaan opistoyhteisöjen jäsenten kykyä osallistua aktiivisesti ja vastuullisesti yhteiskunnassa.
- Edistetään kulttuurienvälistä ymmärrystä ja kommunikaatiota sekä kansainvälistä yhteistyötä.
- Vahvistetaan opettajuutta kestävän elämäntavan taitoihin ja planetaarisuuteen, jolloin tullaan tietoiseksi ilmastonmuutosta hidastavista ja luonnon monimuotoisuutta edistävistä teoista sekä muista ympäristön hyvinvointiin vaikuttavista tapahtumista.
- Kehitetään yhteisön jäsenten hyvinvointia ja onnellisuutta tunnistamalla alueet, joissa tarvitaan parannusta. Pienetkin muutokset voivat johtaa suuriin parannuksiin ajan kanssa. Itsensä kehittämiseen tarvitaan realistisia ja saavutettavia tavoitteita, jotka lisäävät tyytyväisyyttä ja onnellisuutta.

Kehittämis-kokonaisuus 3.

Aktiivinen ja vastuullinen toimijuus paikallisella ja globaalilla tasolla

Toimenpide: kansalliset ja kansainväliset projektit

- Opistopiirissä järjestetään koulutuksia ja hankkeita, jotka keskittyvät kansalaistaitoihin, kuten teknologian käyttöön, kriittiseen ajatteluun, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja kestävän elämäntavan arvoihin.
- Suunnitellaan tapahtumia ja koulutuskokonaisuuksia, joissa yhteisön jäsenet voivat oppia eri kulttuureista ja kehittää kulttuurienvälistä ymmärrystä. Tämä auttaa opettajia integroimaan planetaarisuuden käsitteen opetukseensa.
- Kannustetaan osallistumista kansainvälisiin projekteihin ja vaihto-ohjelmiin. Tarjotaan kielikursseja, jotka parantavat yhteisön jäsenten kykyä kommunikoida kansainvälisissä yhteyksissä.
- Luodaan ohjelmia ja aktiviteetteja edistäen henkilöstöjen onnellistamista ja hyvinvointia.
- Opistopiirissä laaditaan yhteinen aikataulu, jossa määritellään toimenpiteiden toteutuksen ajankohdat.

Kehittämis-kokonaisuus 4.

Valtiontalouden tiukentuvat raamit ja kansalaisopistojen rooli muutoksessa

Mitä tavoitellaan

- Tehostetaan opiston toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen seurantaa
- Terävöitetään kurssitarjontaa yhteiskunnan talouden tilanne huomioiden
- Tunnistetaan tarkemmin kohderyhmät
- Huomioidaan teknologian muutos ja tekoälyn vastuullinen käyttö kaikessa toiminnassa
- Lisätään kansallista yhteistyötä
- Etsitään ja löydetään uusia kumppanuus- ja sopimusmalleja kansalaisopistoihin

Kehittämis-kokonaisuus 4.

Valtiontalouden tiukentuvat raamit ja kansalaisopistojen rooli muutoksessa

Toimenpide: koetun vaikuttavuuden mittaaminen

- Laaditaan yhteinen mittaristo (esim. osallistujamäärät, keskeytysaste, oppimistulokset, palautteen laatu, vaikuttavuuskertomukset)
- Otetaan käyttöön vuosittainen vaikuttavuusraportti, joka kokoaa opetuksen, toiminnan ja talouden keskeiset tunnusluvut.
- Hyödynnetään digitaalisia työkaluja (esim. Power BI, survey-työkalut) reaaliaikaiseen seurantaan ja luodaan selkeä prosessi: kerää → analysoi → raportoi → kehitä.
- Tarjotaan henkilöstölle koulutusta vaikuttavuusperustaisen toiminnan suunnitteluun ja raportointiin.

Kehittämis-kokonaisuus 4.

Valtiontalouden tiukentuvat raamit ja kansalaisopistojen rooli muutoksessa

Toimenpide: kurssitarjonnan terävöittäminen ja kohderyhmän parempi tunnistaminen

- Priorisoidaan kursseja, joilla on korkea kysyntä ja jotka tukevat hyvinvointia, työllistymistä ja arjen osaamista.
- Otetaan käyttöön “kevytkurssi”-malleja (lyhyet, edulliset, matalan kynnyksen kurssit) ja lisätään joustavia opetustapoja (hybridi, lyhytverkko-opetus), jotka vähentävät kustannuksia ja tavoittavat laajemmin yleisöä.
- Määritellään pääkohderyhmät. Tehdään kyselyjä ja analysoidaan osallistujatiedot (ikä, kieli, kurssihistoria, toiveet).
- Luodaan kohdennettuja kurssikokonaisuuksia eri ryhmille (esim. digitaalinen arjen tuki senioreille).
- Parannetaan markkinointia kohderyhmittäin (esim. some, kirjasto, hyvinvointialue, koulut).
- Rakennetaan ”asiakasprofiilit”, joiden avulla suunnitellaan sisältöjä pitkäjänteisesti.

Kehittämis-kokonaisuus 4.

Valtiontalouden tiukentuvat raamit ja kansalaisopistojen rooli muutoksessa

Toimenpide: teknologian ja tekoälyn vastuullinen käyttö

- Luodaan opistolle oma tekoälyn eettisen käytön ohjeistus (tietosuoja, oppimisen laatu, tekijänoikeudet) tai jaetaan tietoa omistajayhteisön tekoälyn eettisestä ohjeistuksesta.
- Järjestetään opistojen yhteisiä koulutuksia henkilöstölle ja opettajille teknologian/tekoälyn hyödyntämisestä opetuksessa.
- Tarjotaan AI-teemaisia kursseja turvallisesti (esim. ”AI arjessa”, ”AI työssä”).
- Otetaan käyttöön digitaalisia työkaluja suunnittelussa, seurannassa ja opetuksessa kestävän elämäntavan mukaisesti

Kehittämis-kokonaisuus 4.

Valtiontalouden tiukentuvat raamit ja kansalaisopistojen rooli muutoksessa

Toimenpide: etsitään ja löydetään uusia kumppanuuksia ja sopimusmalleja

- Haetaan yhteisiä hankeavustuksia useiden opistojen kesken ja rakennetaan yhteisiä kouluttajapankkeja hyödyntäen kollegoiden osaamista.
- Osallistutaan Kansalaisopistojen liiton, vapaan sivistystyön verkostojen ja alueverkostojen työryhmiin.
- Ehdotetaan aktiivisesti ja systemaattisesti yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa (kunnat, hyvinvointialue, yritykset, järjestöt).
- Luodaan kumppanuusmalli, jossa palveluja voidaan toteuttaa yhdessä (tilat, opettajat, materiaalit).
- Kehitetään yritysyhteistyötä: työelämätaidot, kielikoulutus, teknologia-osaaminen.
- Tehdään mahdollisuuksien mukaan sopimuksia oppisopimusmaisista tai palvelusetelityyppisistä koulutuspalveluista.
- Hyödynnetään oppilaitosverkoston yhteistyötä (lukio, ammattiopisto, yliopisto – yhteiskurssit).